

CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU

2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

CHISINAU
COURT OF APPEAL

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

Nr. 1a-1177/18, data 13.12.2018

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
Mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușeanu 28, MD – 2004

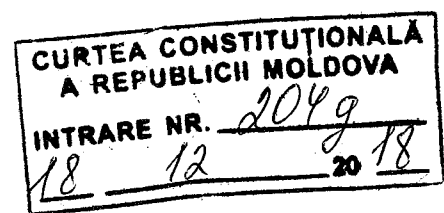
Curtea de Apel Chișinău, Vă expediază cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei , Referatul presentințial de evaluare psihologică a personalității se întocmește la demersul organului de urmărire penală, al procurorului sau al instanței de judecată,, din art. 8 alin. (2) al Legii nr. 8 din 14.02.2018 cu privire la probațiune, sub aspectul corespunderii cu art. 10 din Constituția RM.

Anexă: 1. Cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pe art. 8 alin. (2) al Legii nr. 8 din 14.02.2018 pe62 file.

2. Încheierea pe 4 file.

Judecător al
Curții de Apel Chișinău

Xenofon Ulianovschi

Cabinetul avocatului „VIOREL PLOPA”

Adresa: str.Calea Orheiului 115/1, of.35, mun.Chișinău, MD-2020; Tel.+37378828988, e-mail: vpdpinfo@gmail.com

Curtea de Apel Chișinău
str.Teilor 4, mun.Chișinău

CERERE

de ridicare a excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.8 alin.(2) al Legii nr.8 din 14.02.2008 cu privire la probațiune „Referatul presentințial de evaluare psihosocială a personalității se întocmește la demersul organului de urmărire penală, al procurorului sau al instanței de judecată.”

1. Curtea de Apel Chișinău examinează apelul împotriva sentinței Judecătorei Hâncești, sediul Ialoveni nr.1-584/2016 din 24.05.2018, prin care a fost condamnat Todirașco Alexandru de comiterea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(4) din Codul penal.
2. Todirașco Alexandru este acuzat de comiterea faptei penale indicate în următoarele circumstanțe: la data de 15.12.2015 aproximativ la orele 08:40 min., pe traseul Costești-Pojăreni din r.Ialoveni, inculpatul Todirașco Alexandru Constantin, conducând microbuzul de model „Mercedes-Vito 112 CDI” cu n/î IAH 075, din direcția Costești spre Pojăreni, ignorând prevederile pct.2, pct.10 lit. b., pct.10 alin. (2) lit.a) și pct.14 lit. a), pct. 39 alin.1), pct.45 alin.1) lit.a), b), d) și alin.(2), pct.54 alin.1) lit.a) și alin.2) lit.b),c) al Regulamentului Circulației Rutiere aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr.357 din 13 mai 2009, care stipulează expres, că persoana care conduce un autovehicul îi este interzis să conducă vehiculul în stare de ebrietate, iar în Republica Moldova vehiculele se conduc pe partea dreaptă a carosabilului în sensul de mers, iar conducătorul de vehicul trebuie să posede cunoștințe necesare privind conducerea în siguranță a vehiculului pe drum, înaintea recolonării sau altei schimbări ale direcției de mers să se asigure că această manevră va fi executată cu siguranță și nu va crea obstacole pentru ceilalți participanți la trafic, să conducă în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția, de situația rutieră precum și de dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase, iar în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, neținând seama de factorii sus menționați, fiind în stare de ebrietate alcoolică și conducând unitatea de transport „Mercedes Vito 112 CDI”, încalcând Regulamentul de circulație rutieră, a trecut pe contrasens și s-a tamponat în automobilul de model „Ford Fiesta” cu n/î cz9S22369, condus regulamentar de către Rusu Nicu Ion a.n.08.08.1985, cauzând acestuia cît și pasagerilor leziuni corporale.
3. Conform raportului de expertiză medico-legală nr.222/D din data de 08.02.2016, lui Todirașcu Grigore Constantin i-a fost cauzată fractura tibiei stîngi în treimea medie cu deplasarea fragmentelor, plagă contuză la nivelul feței, care au fost produse prin acțiunea traumatică a unui obiect contondent dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate, condiționează dereglarea sănătății de lungă durată și în baza acestui criteriu, se califică ca vătămare medie.
4. Conform raportului de expertiză medico-legală nr.224/D din data de 12.04.2016, lui Jumir Efim Clemenți i-a fost cauzată fractura oaselor nazale fără deplasare, plagă contuzionată în regiunea temporal pe dreapta, care au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur. posibil în timpul și circumstanțele indicate, condiționează dereglarea sănătății de scurtă durată și în baza acestui criteriu, în comun, se califică ca vătămare ușoară.

3

5. Conform raportului de expertiză medico-legală nr.225/D din data de 15.02.2016, lui Rusu Nicu Ion i-a fost cauzată fractura în 1/3 distală a femurului drept AO 3. B3., care au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate, prezintă pericol pentru viață și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare gravă.
6. Conform raportului de expertiză medico-legală nr.20/D din data de 18.02.2016, moartea cet.Grigořița Vladimir Vasil, a survenit în rezultatul hemoragiei interne, în urma ruptura pulmonilor bilateral: ruptura pericardului, ruptura cordului, hemotorax bilateral (pe dreapta 1700ml, pe stânga 1200ml); ruptura ficatului, ruptura splinei; hemoabdomen 600ml, ca consecință traumei asociate a toracelui, abdomenului, coloanei vertebrale - ce se confirmă prin modificările patologice respective depistate la necropsie și adevărate histologic.
7. La examinarea medico-legală a cadavrului s-au depistat: traumă torao-abdominală închisă, excoriații pe cutia toracică; fracturi ale coastelor 3 pe linia axilară posterioară dreaptă, 2,3 pe linia axilară 2,3,6,7,8,9 pe lina axilară posterioară stângă; contuzia și ruptura pulmonilor bilateral; ruptura pericardului ruptura cordului, hemotorax bilateral. Ruptura ficatului, ruptura splinei. Hemoabdomen 600 ml. Anemie organelor interne. Traumă vertebro-medulară închisă, fractura tasată a vertebrelor Th3, Th4 cu hemoragii epi-, subdurale și subarahnoidiene la acest nivel cu lezarea măduvei spinării. Trauma membrilor superioare și inferioare: excoriații, echimoze, plăgi contuze, fractura închisă comutativă completă al himerusului stîng. Excoriații pe cap și față. Reieșind din localizarea leziunilor corporale depistate, caracterul morfologic și mecanismul de producere a lor se poate de conchis că: leziunile corporale descrise în pct.2 al prezentelor concluzii, au fost produse prin mecanism de lovire, compresiune, fricțiune cît și combinat, posibil în timpul și circumstanțele indicate, prezintă pericol pentru viață, sunt în legătură cauzală directă cu survenirea decesului și în comun se califică ca vătămare corporală gravă.
8. Potrivit raportului de studiu „Analiză sistemică comprehensivă a Sistemului de Probațiune din Republica Moldova” Autori: Rob Allen și Vladimir Grosu, 2017, pag.10: „Recomandarea 1: Trebuie introdusă prezumția că instanțele judecătorești urmează să solicite referatele în toate cazurile cu comiterea infracțiunii pentru prima dată atunci când iau în considerare emiterea unei sentințe privative de libertate”.
9. Tot potrivit acestui raport (pag.1 și 6) se afirmă că numărul persoanelor deținute în închisori crește semnificativ de la an la an, astfel dacă în an.2012 erau 6476 deinuți în penitenciare, atunci în anul 2016 numărul acestora a ajuns la 7872, fapt care dovedește ineficiența sistemului punitiv național, în special acuma când o bună parte din populație pleacă cu traiul permanent peste hotarele țării, în fine, autorii raportului făcând propuneri în vederea majorării numărului de cazuri cărora ar putea fi aplicate prevederile art.90 din Codul penal, considerând probațiunea o soluție efectivă (pag.23 - *Revizuirea Codului Penal, Articolul 90 (4) pentru a permite suspendarea pedepsei în cazurile când infracțiunile recidiviste sunt minore sau mai puțin grave*).
(sursa:http://www.probatune.gov.md/tc_userfiles/file/Strategia/Analiza%20sisitemica%20comprehensiva.pdf).
10. Conform studiului menționat, deducem faptul că atât organul de urmărire penală cît și procurorul care a condus urmărirea penală, inclusiv acela care a reprezentat acuzarea în cadrul dosarului penal în privința lui **Todirașco Alexandru, acuzat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(4) din Codul penal**, nu au luat în considerație situația reală de fapt în domeniul punitiv național, inclusiv au neglijat soluțiile oferite prin reformarea acestuia, în care statul investește resurse enorme, astfel au omis capacitatea și spectrul de asistență pe care îl oferă sistemul național reformat de probațiune. Astfel, fiind posibilă aplicarea din punct de vedere juridic a prevederilor art.90 CP inculpatului, ne fiind constatate careva interdicții la aplicarea acestei norme, a fost aplicată o soluție mai puțin argumentată, neîntemeiată pe acte și date obiective care ar permite înlăturarea justificată a

aplicării de către instanță a probațiunii în cazul lui A. Todirașco, iar circumstanțele stabilite în cadrul urmăririi penale și cercetării judecătorești subliniază necesitatea consultării organului de probațiune în acest sens.

11. Potrivit prevederilor legale:
12. Art.75 Cod penal, potrivit căruia persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate și în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale. La stabilirea modului, măsurii, categoriei și termenului pedepsei, instanța de apel la fel ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, care este mai puțin gravă, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, care este supus răspunderii penale, a recunoscut vina, se căiește sincer de cele comise, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acesteia.
13. Art.385 alin.(1) pct.7 CPP: La adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează următoarele chestiuni în următoarea consecutivitate: ce măsură de pedeapsă urmează să fie stabilită inculpatului, luând în considerare și recomandările serviciului de resocializare, dacă o asemenea anchetă a fost efectuată; dacă măsura de pedeapsă stabilită inculpatului trebuie să fie executată de inculpat sau nu;
14. Art.2, 8 și 9 al Legii nr.8 din 14.02.2008 cu privire la probațiune, care reglementează probațiunea prezentințială – este o evaluare psihosocială a personalității bănuțului, învinuțului, inculpatului; în cadrul probațiunii prezentințiale, în privința bănuțului, învinuțului, inculpatului care a împlinit vârsta de răspundere penală se întocmește referat prezentințial de evaluare psihosocială a personalității. Referatul prezentințial de evaluare psihosocială a personalității este un document scris, cu caracter consultativ și de orientare, având rolul de a oferi organului de urmărire penală, procurorului, instanței de judecată date despre persoana bănuțului, a învinuțului sau a inculpatului, despre nivelul de instruire școlară, despre comportamentul, mediul familial, cercul de prieteni și despre factorii care influențează sau pot influența conduita lui generală. La întocmirea referatului prezentințial de evaluare psihosocială a personalității se contactează membrii familiei, prietenii, colegii, alte surse de informație, cum ar fi psihologi, cadre didactice, asistenți sociali, medici, alți specialiști, precum și persoanele care pot contribui realmente la reflectarea tabloului psihosocial al personalității bănuțului, a învinuțului sau a inculpatului. Referatul prezentințial de evaluare psihosocială a personalității se întocmește la demersul organului de urmărire penală, al procurorului sau al instanței de judecată.
15. Potrivit Ghidului consilierului de probațiune, 2004, Editat în cadrul Direcției editoriale a Institutului de Reforme Penale, lucrare realizată cu sprijinul financiar al ambasadei Marii Britanii în Republica Moldova, Autori: Xenofon Ulianovschi, Ion Golubțov, Victor Zaharia, Vladimir Cojocaru, pag.35, cap.1.2.1. „Referatul prezentințial de evaluare psihosocială reprezintă un document întocmit de instituția de reintegrare socială, la solicitarea instanței de judecată, organului de urmărire penală sau a avocatului, care cuprinde informații referitoare la delincvenț, modul său de viață, familie, societate, date privind fapta comisă și o evaluare a gravității acesteia, precum și a atitudinii infractorului față de infracțiune și circumstanțele ei, date referitoare la riscul de recidivă, acestea fiind menite să contribuie la stabilirea necesității aplicării arestului preventiv, la faza de urmărire penală sau a oricărei altei măsuri de pedeapsă, în procesul judecării cauzei. Evaluarea prezentințială reprezintă deci o activitate importantă, necesară a fi desfășurată la faza inițială a înfăptuirii justiției. Utilitatea unor asemenea rapoarte este indiscutabilă, ele oferind instanțelor de judecată informații pentru a putea aprecia mai bine nu numai gradul de pericol social al infractorului în raport cu fapta săvârșită, ci și pericolul pe care acesta îl reprezintă pentru societate, în general. În conținutul acestuia se vor reflecta problemele psihosociale cu care se confruntă învinuțul/inculpatul, prezentând eventualele soluții pentru elucidarea acestora. Astfel se realizează într-o mai mare măsură scopul justiției penale, de sancționare atâta faptei, cât și

a persoanei care a săvârșit-o. Totodată rapoartele de evaluare prezentențială conțin informații referitoare la delincvență și modul său de viață, familie, societate, date privind fapta comisă și o evaluare a gravității acesteia, precum și a a titudinii infractorului față de infracțiune și circumstanțele ei, date referitoare la riscul de recidivă, **respectiv oportunitatea aplicării unei pedepse neprivative de libertate** etc.

16. Cap. 1.2.2. „Întocmirea acestor referate se realizează la solicitarea instanței, a organului de urmărire penală sau a **apărătorului**, care este transmisă șefului Serviciului de probațiune”.
17. Art.90 alin.(1) și alin.(6) lit.f) din Codul penal: Dacă, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând numai deocârm în hotărâre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei și termenul de probă. În acest caz, instanța de judecată dispune neexecutarea pedepsei aplicate dacă, în perioada de probațiune sau, după caz, termenul de probă pe care l-a fixat, condamnatul nu va săvârși o nouă infracțiune și, prin comportare exemplară și muncă cinstită, va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat. Controlul asupra comportării celor condamnați cu suspendarea condiționată a executării pedepsei îl exercită organele competente, iar asupra comportării militarilor – comandamentul militar respectiv. Aplicând condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, instanța de judecată îl poate obliga pe condamnat: să participe la programe probaționale;
18. Reieșind din cele expuse, luând în considerație starea inculpatului, atitudinea acestuia față de infracțiunea comisă și urmările cauzate, cumulul circumstanțelor atenuante prezente constatate de instanța de fond și organul de urmărire penală, posibilitatea legală de a fi aplicată suspendarea condiționată a executării pedepsei pentru acesta cu aplicarea unor programe de probațiune, în temeiul concluziilor studiului menționat, a prevederilor art.2, 8 și 9 al Legii nr.8 din 14.02.2008 cu privire la probațiune, art.75 și 90 alin.(1) și alin.(6) lit.f) Cod penal, Art.385 alin.(1) pct.7 Codul de procedură penală, art.6 CEDO, organul de urmărire penală, procurorul ori instanța de judecată urma să dispună Biroului de probațiune Ialoveni, realizarea probațiunii presentințiale cu întocmirea referatului presentințial, însă această solicitare a apărării a fost neîntemeiat respinsă. Deși apărarea a depus o solicitare directă către Biroul de probațiune Ialoveni de întocmire a referatului presentințial în privința lui Todirașco Alexandru, prin intermediul telefonului, a fost informată în prealabil de către reprezentantul Biroului de probațiune Ialoveni că această solicitare a fost respinsă pe motiv că o pot depune doar organul de urmărire penală, procurorul și judecătorul.
19. Potrivit celor menționate apărarea consideră că prevederile art.8 alin.(2) al Legii nr.8 din 14.02.2008 cu privire la probațiune, care prevăd că: „Referatul presentințial de evaluare psihosocială a personalității se întocmește la demersul organului de urmărire penală, al procurorului sau al instanței de judecată.” îngrădește dreptul la apărare prevăzut de art.26 din Constituția Republicii Moldova și la o justiție echitabilă, garantate prin norma pe care o conține art.6 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.
20. Conform celor menționate supra, considerăm că prevederile art. 8 alin.(2) al Legii nr.8 din 14.02.2008 cu privire la probațiune, nu corespund imperativelor art.3 alin.(2), 4, 5 alin.(1) și (2) lit.a) și b) din Legea nr.780 din 27.12.2001, privind actele legislative, potrivit cărora:
21. „Actul legislativ trebuie să respecte condițiile legalității, accesibilității, preciziei și, o dată intrat în vigoare, este executoriu și opozabil tuturor subiectelor de drept.
22. Actul legislativ trebuie să corespundă prevederilor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, principiilor și normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, inclusiv legislației comunitare

- 6
23. Actul legislativ trebuie să corespundă dispozițiilor constituționale și să fie în concordanță cu cadrul juridic existent, cu sistemul de codificare și unificare a legislației.
 24. La elaborarea, adoptarea și aplicarea actului legislativ se respectă principiile: oportunității, coerenței, consecvenței și echilibrului între reglementările concurente; consecutivității, stabilității și predictibilității normelor juridice; transparenței, publicității și accesibilității.
 25. Apărarea drepturilor, libertăților, intereselor legitime ale cetățenilor, egalitatea și echitatea socială, precum și compatibilitatea cu legislația comunitară constituie o condiție obligatorie a oricărui act legislativ. Actul legislativ trebuie să corespundă următoarelor condiții: să fie în concordanță cu principiile de bază ale legiferării, prevăzute la art.4; să fie întocmit conform tehnicii legislative și normelor limbii literare;”
 26. *Considerăm că excepția de neconstituționalitate invocată se referă la elemente și principii cu valoare constituțională precum legalitatea și calitatea legii cu privire la probațiune.*
 27. Potrivit art.1 alin.(3) din Constituție, „Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”
 28. *În conformitate cu art. 22 din Constituția RM, este prevăzut că „nimeni nu poate fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care în momentul comiterii nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”*
 29. Conform art.7 alin.(3) din Codul de procedură penală, „dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rîndul său, sesizează Curtea Constituțională.”
 30. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în speță a Codului penal, ține de competența Curții Constituționale.
 31. În temeiul Hotărârii Curții Constituționale din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. 1 lit. a) și g) din Constituție (excepția de neconstituționalitate), Curtea Constituțională a hotărât că:
 - în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;
 - excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;
 - sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;
 - judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:
 - (1)obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
 - (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
 - (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
 - (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.
- În conformitate cu art.7 alin.(1), (2) și (3) CPP: „Procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii

Moldova și ale prezentului cod.

Dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale.

Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rândul său, sesizează Curtea Constituțională.”

Conform art.43 al Legii privind actele legislative, organele abilitate cu interpretarea actelor legislative sunt: „Curtea Constituțională în cazul interpretării oficiale a Constituției și a legilor constituționale, iar interpretarea oficială a celorlalte acte legislative ține de competența exclusivă a Parlamentului”.

Principiul constituțional al preeminenței dreptului și al legalității constituie valori fundamentale ale statului de drept.

1. În Hotărârea nr. 6 din 16 aprilie 2015, Curtea a statuat că: „Legiuitorul are dreptul de apreciere a situațiilor ce necesită a fi reglementate prin norme legale. Acest drept semnifică posibilitatea de a decide asupra oportunității la adoptarea actului legislativ în conformitate cu politica penală promovată în interesul general. Totodată, orice reglementare urmează a fi în limitele principiilor statuate în sistemul de drept în vigoare și să se subscrie principiului preeminenței dreptului.”

2. Deși legiferarea măsurilor ce țin de politica penală a statului ține de competența exclusivă a Parlamentului, totuși această competență **nu exclude exercitarea controlului de constituționalitate asupra măsurilor adoptate.**

3. În Hotărârea nr. 26 din 27 septembrie 2016, Curtea a reținut că la elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate. De asemenea, textul legislativ trebuie să corespundă **principiului unității materiei legislative sau corelației între textele regulatorii**, pentru ca persoanele să-și poată adapta comportamentul la reglementările existente, ce **exclud interpretările contradictorii sau concurența între normele de drept aplicabile.**

4. În acest sens, în pct.81 al Hotărârii Curții Constituționale din 09.02.2016 pentru interpretarea art.135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, Curtea Constituțională a stabilit că: „Potrivit prevederilor legale, în momentul acceptării excepției de neconstituționalitate, judecătorul dispune, prin încheiere, **suspendarea procesului**. Curtea reține că **suspendarea procesului** până la soluționarea de către Curtea Constituțională a excepției de neconstituționalitate **este necesară pentru a exclude aplicarea normelor contrare Constituției la soluționarea unei cauze.**”

Potrivit celor expuse, fiind enunțate condițiile necesare pentru a sesiza Curtea Constituțională, în temeiul art. 7 alin. (3), 66, 68 alin.(1) pct.7) din Codul de procedură penală,

SOLICITĂM:

1. Admiterea cererii.

2. Ridicarea excepției de neconstituționalitate în fața Curții Constituționale în vederea verificării constituționalității sintagmei „Referatul prezentințial de evaluare psihosocială a personalității se întocmește la demersul organului de urmărire penală, al procurorului sau al instanței de judecată.” din art.8 alin.(2) al Legii nr.8 din 14.02.2008 cu privire la probațiune, sub aspectul corespunderii cu art.20 din Constituția Republicii Moldova.

3. A suspenda examinarea cauzei până la soluționarea de către Curtea Constituțională a excepției de neconstituționalitate.

Apărătorul inculpatului
Todirașco Alexandru
Avocatul

Viorel Plopa

Dosarul nr.1a-1177/18

ÎNCHEIERE

04 decembrie 2018

mun. Chişinău

Colegiul penal al Curţii de Apel Chişinău, în componenţa:

Preşedintele şedinţei de judecată, judecător
judecători

ULIANOVSCHI Xenofon
TELEUCĂ Stelian
VRABII Silvia
URSU Renata

Grefier

Cu participarea:

Procurorului

SCUTELNIC Cătălin

Apărătorului

PLOPA Viorel

Inculpatului

TODIRAŞCO Alexandru

Judecând în şedinţă deschisă în ordine de apel, cererea apărătorului PLOPA Viorel în interesele inculpatului TODIRAŞCO Alexandru Constantin privind ridicarea excepţiei de neconstituţionalitate în faţa Curţii Constituţionale în vederea verificării constituţionalităţii sintagmei „*Referatul presentinţial de evaluare psihosocială a personalităţii se întocmeşte la demersul organului de urmărire penală, al procurorului sau al instanţei de judecată.*” din art.8 alin.(2) al Legii nr.8 din 14.02.2008 cu privire la probaţiune, sub aspectul corespunderii cu art.20 din Constituţia Republicii Moldova, în cauza penală de acuzare a lui

TODIRAŞCO Alexandru Constantin, IDNP:
2001044011735, născut la 21.08.1984, originar şi domiciliat
s. Costeşti r-ul. Ialoveni, neangajat în câmpul muncii, studii
medii incomplete, celibatar, supus militar, moldovean,
cetăţean al R. Moldova, fără antecedente penale,

în săvârşirea infracţiunii prevăzute de art.264 alin.(4) Cod Penal,

la apelul apărătorului CANŢER Serghei în interesele inculpatului TODIRAŞCO Alexandru Constantin, declarat împotriva sentinţei Judecătoriei Hînceşti, sediul Ialoveni din 25 mai 2018, -

CONSTATĂ:

1. Prin sentinţa Judecătoriei Hînceşti, sediul Ialoveni din 25 mai 2018, TODIRAŞCO Alexandru Constantin a fost recunoscut vinovat de comiterea infracţiunii prevăzute de art. 264 alin.(4) Codul penal şi în baza acestei legi a-i stabili pedeapsa de 4 (patru) ani închisoare în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloacele de transport pe un termen de 4 (patru) ani.

Termenul executării pedepsei lui Todiraşco Alexandru Constantin a fost calculat din data intrării prezentei sentinţei în vigoare.

Acţiunea civilă privind încasarea prejudiciului moral înaintat de către Rusu Nicu, a

fost admisă parțial și s-a încasat prejudiciul moral de la Todirașco Alexandru Constantin, suma de 10000 lei în contul lui Rusu Nicu, iar prejudiciul material s-a admis în principiu, iar cuantumul urmează a fi stabilit de o instanță civilă.

Măsura preventivă, aplicată inculpatului lui Todirașco Alexandru Constantin - obligația de a nu părăsi țara, s-a menținut pînă la intrarea în vigoare a prezentei sentințe.

Cerința procurorului cu privire la încasarea cheltuielilor privind efectuarea expertizei medico-legale în sumă de 320 lei din contul inculpatului Todirașco Alexandru Constantin, s-a respins.

Corpurile delictive: automobilul de model „Mercedes-Vito 112 CDI” cu n/î IAH O75, care aparține lui Todirașco Alexandru și automobilul de model „Ford Fiesta” cu n/î cz9S22369, care aparține lui Rusu Nicu, aflate la păstrare la parcare specializată al IP Ialoveni, s-a dispus de a fi restituite proprietarilor odată cu definitivarea prezentei sentinței.

2. Nefiind de acord cu sentința Judecătorei Hîncești, sediul Ialoveni din 25 mai 2018, apărătorul CANȚER Serghei în interesele inculpatului TODIRAȘCO Alexandru Constantin, a atacat-o cu apel.

3. În cadrul ședinței de judecată a instanței de apel din 04 octombrie 2018, apărătorul PLOPA Viorel în interesele inculpatului TODIRAȘCO Alexandru Constantin, a înaintat o sesizare prin care a solicitat instanței de apel, sesizarea Curții Constituționale în vederea verificării constituționalității sintagmei „Referatul presentințial de evaluare psihosocială a personalității se întocmește la demersul organului de urmărire penală, al procurorului sau al instanței de judecată.” din art.8 alin.(2) al Legii nr.8 din 14.02.2008 cu privire la probațiune, sub aspectul corespunderii cu art.20 din Constituția Republicii Moldova.

Astfel, apărarea consideră că prevederile art.8 alin.(2) al Legii nr.8 din 14.02.2008 cu privire la probațiune, care prevăd că: „Referatul presentințial de evaluare psihosocială a personalității se întocmește la demersul organului de urmărire penală, al procurorului sau al instanței de judecată”, îngrădește dreptul la apărare prevăzut de art.26 din Constituția Republicii Moldova și la o justiție echitabilă, garantate prin norma pe care o conține art.6 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, de aceea consideră că prevederile art. 8 alin.(2) al Legii nr.8 din cu privire la probațiune, nu corespund imperativelor art.3 alin.(2), 4, 5 alin.(1) și (2) lit.a) și b) din Legea nr.780 din 27.12.2001.

4. Audiind părerea participanților la proces, studiind materialele dosarului, Colegiul penal consideră că cererea apărătorului PLOPA Viorel în interesele inculpatului TODIRAȘCO Alexandru Constantin privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și control al constituționalității al sintagmei „Referatul presentințial de evaluare psihosocială a personalității se întocmește la demersul organului de urmărire penală, al procurorului sau al instanței de judecată.” din art.8 alin.(2) al Legii nr.8 din 14.02.2008 cu privire la probațiune, sub aspectul

corespunderii cu art.20 din Constituția Republicii Moldova urmează a fi admisă, din următoarele considerente:

5. În conformitate cu art. 7 alin.(3) Cod de procedură penală, *dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rândul său, sesizează Curtea Constituțională.*
6. Conform art. 135 alin.(1) lit. g) din Constituția Republicii Moldova, *Curtea Constituțională rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție.*
7. Prin Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate), s-a examinat sesizarea depusă la Curtea Constituțională la 9 decembrie 2015, în temeiul articolelor 135 alin.(1) lit. b) din Constituție, 25 lit. d) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin.(1) lit. d) din Codul jurisdicției constituționale, de către Curtea Supremă de Justiție, pentru interpretarea articolului 135 alin.(1) lit. g) din Constituția Republicii Moldova hotărând: - *în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională; - excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu; - sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și Judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza; - judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.*

Până la adoptarea de către Parlament a reglementărilor în executarea prezentei hotărâri, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și Judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a art. 135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituție și astfel cum au fost explicate în prezenta hotărâre, în conformitate cu considerentele menționate în

cuprinsul acesteia și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

- 8. Conform art. 135 alin.(1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, *Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.*
- 9. Astfel, constatând întrunirea în cererea apărătorului PLOPA Viorel în interesele inculpatului TODIRAȘCO Alexandru Constantin, a condițiilor indicate în Hotărîrea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 2 din 09.02.2016, Colegiul penal conchide de a admite cererea apărătorului PLOPA Viorel în interesele inculpatului TODIRAȘCO Alexandru Constantin și de a sesiza Curtea Constituțională privind excepția de neconstituționalitate și control al constituționalității al sintagmei „*Referatul presentințial de evaluare psihosocială a personalității se întocmește la demersul organului de urmărire penală, al procurorului sau al instanței de judecată.*” din art.8 alin.(2) al Legii nr.8 din 14.02.2008 cu privire la probațiune, sub aspectul corespunderii cu art.20 din Constituția Republicii Moldova.
- 10. În temeiul celor elucidate și expuse, în conformitate cu prevederile art. art. 7, 342 Cod de procedură penală, art. 135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău, -

DISPUNE:

De admis cererea apărătorului PLOPA Viorel în interesele inculpatului TODIRAȘCO Alexandru Constantin privind excepția de neconstituționalitate și control al constituționalității al sintagmei „*Referatul presentințial de evaluare psihosocială a personalității se întocmește la demersul organului de urmărire penală, al procurorului sau al instanței de judecată.*” din art.8 alin.(2) al Legii nr.8 din 14.02.2008 cu privire la probațiune, sub aspectul corespunderii cu art.20 din Constituția Republicii Moldova.

De suspendat judecarea apelul apărătorului CANȚER Serghei în interesele inculpatului TODIRAȘCO Alexandru Constantin, declarat împotriva sentinței Judecătoriai Hîncești, sediul Ialoveni din 25 mai 2018, până la examinarea cererii de către Curtea Constituțională.

Încheierea nu este susceptibilă de a fi atacată.

Președintele ședinței,

judecător

judecător

judecător

ULIANOVSKI Xenofon

TELEUCĂ Stelian

VRABII Silvia